

НОВІ ПІДХОДИ В МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТІВ ПРИРОДНИЧОГО ЦИКЛУ, ОРІЄНТОВАНІ НА ПІДЛІТКІВ З НИЗЬКИМ РІВНЕ ДОСЯГНЕНЬ

Гриньова М.В., Заїка В.І. (Полтава)

Три якості – широкі знання, звичка мислити й благородства почуттів – необхідні для того, щоб людина була освіченою в повному розумінні слова. У кого мало знань, той невіглас; у кого розум не звик мислити, той брутальний чи тупоумний; у кого немає благородних почуттів, той є дурнем.

М.Т. Чернишевський

Згідно з проектом Концепції розвитку загальної середньої освіти, навчальний процес ХХІ століття спрямований на людину. Щоб здійснити основні завдання у розвитку особистості, слід окрему увагу приділити учням, коті мають низький рівень досягнень у навчанні, що стає гальмом для формування особистості. Серед основних причин неуспішності розглядаються як суб'єктивні так і об'єктивні.

Об'єктивні причини: постановка освітньої справи в школі; рівень фахової підготовки вчителів; матеріальний стан і стосунки в сім'ї; недостатній розвиток мотиваційної сфери.

Суб'єктивні причини: стан здоров'я школяра; розлад емоційно-вольової сфери учнів, неврологічні захворювання; вади зору або слуху.

Стає актуальним гуманізація освіти, зміна пріоритетів у вихованні, особистісно орієнтоване навчання. Одне з найважливіших завдань гуманізації педагогічного процесу пов'язане із забезпеченням високого рівня активності та самоактивності дитини – необхідна умова зворотного зв'язку в педагогічному процесі. Особистісно орієнтована система навчання передбачає нові педагогічні підходи, що ґрунтуються між учителем та учнем на співробітництві, заснованому на суб'єкт-суб'єктних стосунках, моделюванні ситуацій вибору, самоаналізу, самооцінки [1]. для подолання неуспішності серед учнів необхідно застосовувати методики, які забезпечують просування у навчанні і відкривають шляхи до успіху. Такими є: формування саморегуляції навчальної діяльності; елементи модульного навчання; організація розумової діяльності (використання структурно-логічних схем); застосування різних форм контролю.

Неуспішність виражається в тому, що учень має слабкі навички читання, рахунку, слабо володіє інтелектуальними вміннями аналізу, узагальнення та ін. систематична неуспішність спричиняє педагогічну запущеність, під якою розуміється комплекс негативних якостей особистості, які суперечать вимогам школи, суспільства.

Розглянемо детальніше суть методики формування саморегуляції діяльності. Саморегуляція в навчанні – це оволодіння засобами виконання навчальних операцій таким чином, щоб будь-яка зміна умов завдання, будь-які ускладнення обумовлювали включення механізмів мислення, у результаті чого завдання чи проблеми розв'язувалися дітьми самостійно. Саморегуляція має єдину структуру для всіх видів діяльності і складається з мети, моделі значущих умов, програми дій, оцінки результатів та їх корекції. Тому використання цієї методики в шкільній практиці забезпечує інтелектуальний і соціальний

розвиток особистості [2].

Для покращення результатів навчальних досягнень учнів широким стало використання різнорівневих навчальних програм [1]. За допомогою тривалих досліджень і детального вивчення особливостей характеру учитель може поділити учнів на три групи.

1 група. Учні з високим рівнем научуваності, саморегуляції, самоорганізації.

2 група. Учні з середнім рівнем досягнень.

3 група. Учні з низьким рівнем досягнень, які мають труднощі у навчанні.

Інструментом в організації роботи кожної з цих груп учнів може стати складання різнорівневих програм, які враховують особливості досягнень дітей. Такі програми допомагають здійснити індивідуальний підхід.

I рівень – для учнів з початковим і середнім рівнем досягнень.

II рівень – для достатнього рівня досягнень научуваності і саморегуляції.

III рівень – з високим рівнем досягнень, розрахований на поглиблене вивчення предмета.

IV рівень – інтенсивна позакласна робота: участь у гуртках, олімпіадах, проведення наукових дослідів.

Наведемо приклад фрагменту різнорівневої програми з хімії.

Неорганічна хімія. 8 клас

Тема 2. Кисень і водень – прості речовини

I рівень	II рівень	III рівень
Поняття про кисень як елемент і просту речовину.	Кисень як хімічний елемент і проста речовина. Кисень у природі. Добування кисню у лабораторії. Реакція розкладу. Поняття про каталізатор.	Алотропні видозміни кисню. Спільне і відмінне між видозмінами. Особливості гомогенного та гетерогенного каталізу. Промотори.

Особистісно-орієнтований підхід полягає в тому, щоб тримати в полі зору кожного учня, розуміти його, застосовувати такі методи і прийоми, які б відкривали шлях до його зростання і розвитку, виробили вміння оволодівати достатнім і високим рівнем навчальних досягнень. [3]

Література

1. Гриньова М.В., Вовк К.Ю. Організація навчальної діяльності підлітків з низьким рівнем досягнень при вивченні предметів природничого циклу. – Полтава, 2001. – 120с.
2. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. – К.: Освіта України, 2006. – 528с.
3. Фіцула М.М. Педагогіка. Навчальний посібник. – К.: Академія, 2000. – 544с.